

İlgili Kanun / Madde
6356 S. STK/5, 41

T.C
YARGITAY

9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2025/9480

Karar No. 2026/1201

Tarihi: 12.02.2026

●İŞKOLU TESPİT DAVASININ BEKLETİCİ MESELE YAPILAMAYACAĞI

●HUKUKİ BELİRLİLİK VE HUKUKİ ÖNGÖRÜLEBİLİRLİK İLKELERİ GEREĞİ YETKİ TESPİTİ İÇİN BAŞVURU TARİHİNDEKİ HUKUKİ DURUMA GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ GEREKTİĞİ

●SENDİKANIN BAKANLIK KAYITLARINA GÜVENEREK ÖRGÜTLENME FAALİYETİNİ YÜRÜTTÜĞÜ VE ÇOĞUNLUK TESPİTİNE DAİR TALEPTE BULUNDUĞU GÖZETİLDİĞİNDE, YETKİ TESPİT BAŞVURU TARİHİNDEN SONRA İLERİ SÜRÜLEN İŞKOLU İTİRAZININ DİKKATE ALINMASININ OLANAKLI OLMADIĞI

ÖZETİ 6356 sayılı Kanun'un 5/2 hükmünde işkolu tespit talebi ve buna ilişkin açılan davaların, yetki işlemlerinde ve yetki tespit davalarında bekletici neden sayılamayacağı açık bir şekilde düzenlenmiştir. Aynı hükmün madde gerekçesinde de bu düzenleme ile işkolu itirazlarının toplu sözleşme yapma sürecini gereksiz şekilde uzatmasının önlenmesinin istendiği belirtilmiştir. Bu itibarla işkolu tespit talebi ve işkolu itirazları mevcut yetki uyumsuzluğında dikkate alınamayacaktır.

İnceleme konusu davada, işverenin, farklı işkolunda yer alan işyerinin de yetki tespitinde nazara alınması gerektiği iddiası, esas itibarıyla itiraz konusu işyeri bakımından işkolu itirazı niteliğindedir. Yukarıda belirtilen açık düzenleme gereği, bu itiraz mevcut yetki uyumsuzluğunda ileri sürülemez ve bu konuda bir

işkolu tespit kararı verilse dahi ancak bir sonraki dönem için geçerli olabilir.

Diğer taraftan, hukuk devleti kavramı çerçevesinde hukuki belirlilik ve hukuki öngörülebilirlik ilkeleri nazara alındığında, uyumsuzluğun yetki tespiti için başvuru tarihindeki hukuki duruma göre değerlendirilmesi gerektiği de tartışmasız olup bu anlamda olmak üzere başvuru tarihi itibarıyla farklı işkollarında yer alan birim yahut işyerlerinin tek bir işyeri yahut işletme niteliğinde kabul edilmesi mümkün değildir. Nitekim işçi sendikasının, Bakanlık kayıtlarına güvenerek örgütlenme faaliyetini yürüttüğü ve çoğunluk tespitine dair talepte bulunduğu gözetildiğinde, yetki tespit başvuru tarihinden sonra ileri sürülen işkolu itirazının dikkate alınması yukarıda belirtilen ilkelere aykırılık teşkil edecektir. Bu itibarla tespit konusu işyerinden farklı işkolunda yer alan (1073176) sicil No.lu birimin yetki tespitinin kapsamına dâhil edilmesi suretiyle sonuca gidilmesi isabetsizdir. Diğer taraftan (1284830) sicil No.lu birimin de metal işkolunda kayıtlı olduğu görüldüğünden, bu işyeri de dikkate alınamaz.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davalılar vekilleri tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçelerinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkili Şirketin metal işkolunda faaliyet yürüttüğünü, müvekkili Şirkete ait merkez ofisin bağlı yer olduğunu, şube ve merkezin tek bir işyerini oluşturduğunu, şube ve merkez ofisin tek bir işyeri sayıldığı ve dolayısıyla müvekkili Şirket ile imzalanacak bir toplu iş sözleşmesinin işletme değil işyeri toplu iş sözleşmesi olması gerektiğini, toplam işçi sayısının 61 olduğunu, yarıdan fazla çoğunluğun sağlanmadığını, tespitin hatalı olduğunu belirterek ve dilekçesinde yazılı diğer sebeplerle Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Genel Müdürlüğünün 20.10.2016 tarihli ve 22957 sayılı yetki tespitinin iptaline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

1. Davalı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (Bakanlık) vekili cevap dilekçesinde; "Konaklı Mah. Ertuğrul Gazi Cad. No: 47 Alanya/Antalya" adresinde

faaliyet gösteren 1284830.007 Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) sicil No.lu işyerinin İşkolları Yönetmeliği'nin 12 sıra No.lu metal işkolunda kurulu bulunduğunu ve bu nedenle yetki tespitine dâhil edilmediğini, tesis edilen işlemin hukuka uygun olduğunu belirterek ve dilekçesinde yazılı diğer sebeplerle davanın reddini istemiştir.

2. Davalı Taşıma-İş Sendikası (Sendika) vekili cevap dilekçesinde; dava dilekçesi ve ekinde çoğunluk tespitine itirazın dayandırıldığı somut hiçbir delile yer verilmediğini, dava konusu itirazın incelenmeksizin reddine karar verilmesi gerektiğini, müvekkili Sendikanın toplu iş sözleşmesi yapmasını engellemek ve geciktirmek amacıyla kötüniyetli olarak bu davanın açıldığını, müvekkili Sendikanın gerekli sayısal çoğunluğu sağladığını belirterek ve dilekçesinde yazılı diğer sebeplerle davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; toplanan kanıtlar ve alınan bilirkişi raporuna dayanılarak (1254560) ve (1073176) sicil No.lu birimlerdeki toplam işçi sayısına göre davalı Sendikanın toplu iş sözleşmesi yapabilmek için gerekli sayısal çoğunluğu sağlayamadığı gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalılar vekilleri tarafından istinaf başvurusunda bulunulması üzerine Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; Mahkeme kararının isabetli olduğu gerekçesiyle başvurunun esastan reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Sebepleri

Davalılar vekilleri temyiz dilekçelerinde; cevap dilekçelerinde belirttikleri ve istinaf dilekçesinde tekrarladıkları sebepleri ileri sürmüşlerdir.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

Uyuşmazlık, 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nun (6356 sayılı Kanun) 41 ve devamı maddeleri kapsamında yetki tespitine itiraz istemine ilişkindir.

Toplu iş sözleşmesi kavramı 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Toplu iş sözleşmesi ve toplu sözleşme hakkı" başlıklı 53. maddesinde düzenlenmiştir. Maddenin 1. fıkrasına göre "İşçiler ve işverenler, karşılıklı olarak ekonomik ve sosyal durumlarını ve çalışma şartlarını düzenlemek amacıyla toplu iş sözleşmesi yapma hakkına sahiptirler."

6356 sayılı Kanun'un 41/1 hükmüne göre "Kurulu bulunduğu işkolunda çalışan işçilerin en az yüzde birinin üyesi bulunması şartıyla işçi sendikası, toplu iş sözleşmesinin kapsamına girecek işyerinde başvuru tarihinde çalışan işçilerin yarısından fazlasının, işletmede ise yüzde kırkının kendi üyesi bulunması hâlinde bu işyeri veya işletme için toplu iş sözleşmesi yapmaya yetkilidir."

6356 sayılı Kanun'un "Yetki tespiti için başvuru" kenar başlıklı 42. maddesi şöyledir:

"(1) Toplu iş sözleşmesi yapmak isteyen işçi sendikası Bakanlığa başvurarak yetkili olduğunun tespitini ister. İşveren sendikası veya sendika üyesi olmayan işveren de Bakanlığa başvurarak yetkili işçi sendikasının tespitini isteyebilir.

(2) Bakanlık, kayıtlarına göre başvuru tarihi itibarıyla bir işçi sendikasının yetkili olduğunu tespit ettiğinde, başvuruyu, işyeri veya işletmedeki işçi ve üye sayısını, o işkolunda kurulu işçi sendikaları ile taraf olacak işveren sendikası veya sendika üyesi olmayan işverene altı iş günü içinde bildirir.

(3) İşçi sendikasının yetki şartlarına sahip olmadığına ya da işyerinde yetki şartlarına sahip bir işçi sendikasının bulunmadığının tespiti hâlinde, bu bilgiler sadece başvuruyu yapan tarafa bildirilir.

(4) Sigortalılığın başlangıcı ile sona ermesine ilişkin bildirimlerden yasal süresi içinde Sosyal Güvenlik Kurumuna yapılmayanlar, yetkili işçi sendikasının tespitinde dikkate alınmaz.

(5) Yetki tespiti ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir."

Yine aynı Kanun'un "Yetki itirazı" kenar başlıklı 43. maddesi de şu şekildedir:

"(1) Kendilerine 42 nci madde uyarınca gönderilen tespit yazısını alan işçi veya işveren sendikaları veya sendika üyesi olmayan işveren; taraflardan birinin veya her ikisinin yetki şartlarına sahip olmadığı veya kendisinin bu şartları taşıdığı yolundaki itirazını, nedenlerini de göstererek yazının kendilerine tebliğ edildiği tarihten itibaren altı iş günü içinde mahkemeye yapabilir.

(2) İtiraz dilekçesi görevli makama kayıt ettirildikten sonra mahkemeye verilir. Kurulu bulunduğu işkolunda çalışan işçilerin yüzde birinden daha az üyesi bulunan işçi sendikası, yetki itirazında bulunamaz.

(3) İtiraz dilekçesinde veya ekinde somut delillerin yer almaması hâlinde itiraz incelenmeksizin reddedilir. İşçi ve üye sayılarının tespitinde maddi hata ve süreye ilişkin itirazları mahkeme altı iş günü içinde duruşma yapmaksızın kesin olarak karara bağlar. (Değişik cümle: 12/10/2017-7036/34 md.) Bunların dışındaki itirazlar için mahkeme, duruşma yaparak karar verir ve bu karar hakkında istinaf yoluna başvurulması hâlinde bölge adliye mahkemesi bir ay içinde kararını verir. (Ek cümle: 12/10/2017-7036/34 md.) Bu karara karşı temyiz yoluna başvurulması hâlinde Yargıtay bir ay içinde kesin olarak karar verir.

(4) 42 nci maddenin üçüncü fıkrası uyarınca kendisine yetki şartlarına sahip olmadığı bildirilen işçi sendikası, altı iş günü içinde yetkili olup olmadığının tespiti için dava açabilir. Mahkeme açılan davayı o işkolunda çalışan işçilerin en az yüzde birini üye kaydeden işçi sendikaları ile işveren sendikası veya sendika üyesi olmayan işverene de bildirir. Mahkeme davayı iki ay içinde sonuçlandırır.

(5) İtiraz, karar kesinleşinceye kadar yetki işlemlerini durdurur."

6356 sayılı Kanun'un "İşkolunun tespiti" kenar başlıklı 5. maddesinin 2. fıkrası şöyledir:

"Yeni bir toplu iş sözleşmesi için yetki süreci başlamış ise işkolu değişikliği tespiti bir sonraki dönem için geçerli olur. İşkolu tespit talebi ve buna ilişkin açılan davalar, yetki işlemlerinde ve yetki tespit davalarında bekletici neden sayılmaz."

6356 sayılı Kanun'un 5/2 hükmüne dair madde gerekçesi de şöyledir:

"... İşkolu tespit talebi ve buna ilişkin açılan davalar, yetki işlemlerinde ve yetki tespit davalarında bekletici neden sayılmayacaktır. Bu hüküm ile işkolu itirazlarının toplu sözleşme yapma sürecini gereksiz şekilde uzatması ve zaman zaman bu itirazların toplu sözleşme sürecini kilitlemek için kötüye kullanılması önlenmek istenmiştir. ..."

Somut uyuşmazlıkta; Bakanlık tarafından, 05.10.2016 başvuru tarihi itibarıyla davacı işverene ait (1254560.007) sicil No.lu işyerinde toplam 42 işçi çalıştığı ve davalı Sendikanın 28 üyesi bulunduğu gerekçesiyle toplu iş sözleşmesi yapabilmek için davalı Sendikanın gerekli çoğunluğu sağladığına dair 20.10.2016 tarihli olumlu yetki tespiti kararı verilmiştir.

Davacı işverenin temel itirazı, tek bir işyeri niteliğinde olduğu iddiasıyla farklı birimlerin de yetki tespitinde dikkate alınması gerektiği ve buna göre sayısal çoğunluğun sağlanmadığına ilişkindir. İlk Derece Mahkemesince de yukarıda belirtilen gerekçe ile (1073176) sicil No.lu birimde çalışan işçilerin de dikkate alınması gerektiği kabul edilerek davanın kabulüne karar verilmiştir. Dosya içeriğine göre (1073176) sicil No.lu birimin İşkolları Yönetmeliği'nin 12 sıra No.lu metal işkolunda kayıtlı olduğu, tespit konusu işyerinin ise taşımacılık işkolunda kayıtlı olduğu görülmektedir.

6356 sayılı Kanun'un 5/2 hükmünde işkolu tespit talebi ve buna ilişkin açılan davaların, yetki işlemlerinde ve yetki tespit davalarında bekletici neden sayılamayacağı açık bir şekilde düzenlenmiştir. Aynı hükmün madde gerekçesinde de bu düzenleme ile işkolu itirazlarının toplu sözleşme yapma sürecini gereksiz şekilde uzatmasının önlenmesinin istendiği belirtilmiştir. Bu itibarla işkolu tespit talebi ve işkolu itirazları mevcut yetki uyuşmazlığında dikkate alınamayacaktır.

İnceleme konusu davada, işverenin, farklı işkolunda yer alan işyerinin de yetki tespitinde nazara alınması gerektiği iddiası, esas itibarıyla itiraz konusu işyeri bakımından işkolu itirazı niteliğindedir. Yukarıda belirtilen açık düzenleme gereği, bu itiraz mevcut yetki uyuşmazlığında ileri sürülemez ve bu konuda bir işkolu tespit kararı verilse dahi ancak bir sonraki dönem için geçerli olabilir.

Diğer taraftan, hukuk devleti kavramı çerçevesinde hukuki belirlilik ve hukuki öngörülebilirlik ilkeleri nazara alındığında, uyuşmazlığın yetki tespiti için başvuru tarihindeki hukuki duruma göre değerlendirilmesi gerektiği de tartışmasız olup bu anlamda olmak üzere başvuru tarihi itibarıyla farklı işkollarında yer alan birim yahut işyerlerinin tek bir işyeri yahut işletme niteliğinde kabul edilmesi mümkün değildir. Nitekim işçi sendikasının, Bakanlık kayıtlarına güvenerek

örgütlenme faaliyetini yürüttüğü ve çoğunluk tespitine dair talepte bulunduğu gözetildiğinde, yetki tespit başvuru tarihinden sonra ileri sürülen işkolu itirazının dikkate alınması yukarıda belirtilen ilkelere aykırılık teşkil edecektir. Bu itibarla tespit konusu işyerinden farklı işkolunda yer alan (1073176) sicil No.lu birimin yetki tespitinin kapsamına dâhil edilmesi suretiyle sonuca gidilmesi isabetsizdir. Diğer taraftan (1284830) sicil No.lu birimin de metal işkolunda kayıtlı olduğu görüldüğünden, bu işyeri de dikkate alınamaz.

Açıklanan bu maddi ve hukuki olgular ışığında, yetki tespitinin sadece (1254560.007) sicil No.lu işyeri esas alınarak yapılması gerektiğinin, söz konusu işyeri bakımından davalı Sendikanın yarıdan fazla çoğunluğu sağladığının, davacı işveren tarafından yetki tespitinin iptalini gerektirecek başkaca bir olgunun da kanıtlanamadığının anlaşılmasına göre İlk Derece Mahkemesince davanın reddine karar verilmesi gerekirken eksik inceleme ile yazılı şekilde hüküm tesisi ve Bölge Adliye Mahkemesince de istinaf başvurularının esastan reddine karar verilmesi isabetsizdir.

Belirtilen sebeplerle; 6356 sayılı Kanun'un 43/3 hükmü uyarınca hükmün bozulmak suretiyle ortadan kaldırılması ve aşağıdaki gibi karar verilmesi gerekmiştir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan sebeplerle;

Yukarıda tarih ve sayısı belirtilen İlk Derece Mahkemesi kararı ile Bölge Adliye Mahkemesi kararının **BOZULARAK ORTADAN KALDIRILMASINA**,

1. Davanın **REDDİNE**,

2. Karar tarihi itibarıyla alınması gerekli olan 732,00 TL harçtan, peşin alınan 29,20 TL harcın mahsubu ile bakiye 702,80 TL harcın davacıdan tahsili ile Hazineye irat kaydına,

3. Davalı Sendika tarafından yatırılan toplam 1.845,20 TL istinaf yoluna başvurma harcı ile 3.033,70 TL temyiz yoluna başvurmak üzere toplam 4.878,90 TL harcın davacıdan alınarak ilgili davalıya verilmesine, davalı Sendika tarafından toplamda yatırılan 674,70 TL istinaf karar harcının istek hâlinde ilgiliye iadesine,

4. Karar tarihinde yürürlükte bulunan Tarife'ye göre 45.000,00 TL vekâleti ücretinin davacıdan alınarak davalılara müştereken verilmesine,

5. Davacının yapmış olduğu yargılama giderinin üzerinde bırakılmasına, davalı Bakanlığın yaptığı 407,90 TL, davalı Sendikanın yaptığı 281,00 TL yargılama giderlerinin davacıdan tahsili ile ilgili davalılara ödenmesine,

6. Yatırılan gider avanslarından varsa kullanılmayan bakiyelerinin ilgili taraflara iadesine,

Peşin alınan temyiz karar harcının istek hâlinde davalı Sendikaya iadesine,

Dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

12.02.2026 tarihinde oy birliğiyle kesin olarak karar verildi.